

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 5. Qua ratione voluntas Dei feratur, aut ferri possit in objecta
relata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

QVAESTIO V.

Qua ratione voluntas Dei feratur, aut ferri possit in obiecta relata.

142 **D**Vplex est genus relationis. Nimirum transcendentalis, & prædicamentalis. Relatio transcendentalis dicitur, quæ suapte naturâ, & essentiâ ad aliud se habet, siue illud respicit. Hoc pacto refertur cognitio ad obiectum cognitum, potentia ad actum, actio ad terminum, vno ad extrema, &c. Relatio autem prædicamentalis iuxta veriore philosophiam, quam modò suppono, in denominatione extrinsecâ, vel semiextrinsecâ posita est; qua aliquid relatè ad aliud denominatur, siue concipitur, ad quod neque per suam essentiâ, neque per respectum sibi inhaerentem relatam est. Sic animal, existente sobole, ad illam comparatur vt pater; albedo, existente alterâ, ad illam comparatur vt similis; vir & foemina, posito matrimonij contractu, vicissim comparantur vt coniuges, &c. quin hæc per respectum intrinsecum aut essentialem, aut superadditum respiciant terminos, ad quos tanquam relata comparantur. Vnde relatio prædicamentalis, & vniuersim omnis denominatio extrinsecâ, vel semiextrinsecâ conceptione nostrâ potius, quam reipsâ relatio est. Porro relatio transcendentalis alia est relatio connexionis, quæ sine termino, ad quem refertur, esse non potest, vt actio sine termino, &c. Alia non connexionis, quæ sine termino, quem respicit, bene potest existere, vt cognitio fallibilis sine obiecto, &c. De quibus plura videri possunt tacta etiam supra in simili disput. 23. de Scient. quæst. 6. & latius tradita in Pharo Scient. disp. 12. quæst. 3. & disp. 14. qu. 1. & 2.

143 Igitur, quod in presenti quærimus, est. Vtrum, cum voluntas diuina per amorem, vel per odium fertur in obiecta quouis ex dictis modis relata, in terminos, ad quos referuntur, seu comparantur, pariter ferri debeat, vel secus.

Propositio 1.

144 **O**biectum transcendentaliter relatam à diuinâ voluntate (sicut & à creatâ) bene potest amari, aut odio haberi, saltem affectu simplici, quin terminus eius ametur, aut odio habeatur. Nisi relatio sit formaliter bonitatis, vel malitiæ mouentis ad amorem, aut odium.

Prior pars propositionis à posteriori constat. Quia Deus poenitentiam, cognitionem de peccato, & alia ad illud transcendentaliter relata citra omne dubium amat, non amato peccato. Peccatum autem ipsum odit, non odio habitâ voluntate, ad quam illud vt actus ad potentiam, refertur. A priori autem probatur. Quia, quoties relatio obiecti diuersa formaliter est à relatione bonitatis, vel malitiæ mouentis ad illud amandum, vel odio habendum, ea materialiter se habet, perindeque, ac si relatio non esset. Vn-

de, amato, vel odio habito tali obiecto, non est necesse, quòd ametur, vel odio habeatur terminus talis relationis. Quando verò relatio formaliter est bonitatis, aut malitiæ mouentis, tunc sine termino amari, aut odio haberi non potest; quia tangitur à voluntate formaliter, vt relatio est se habens ad aliud: qua ratione, nisi tangendo aliud, tangi non potest. Cum enim bonum relatam qua tale aliter non sit amabile, quàm propter subiectum, aut finem, respectu cuius bonum est, repugnetque planè amari vnum propter aliud, non amato ipso alio. Confitur, bonum relatam qua tale, non amato subiecto, aut sine, ad quem relatam est, amari non posse. Tametsi non sit necesse, vt ambo amentur eodem actu: quia possunt vel vnicò, vel duobus connexis amari, prout supra quæst. 1. explicatum est. Tantumdemque dicendum est de malo relato, quod prout tale, nisi ex odio subiecti, aut finis, cui malum est, amari non potest. Si cut vice versâ bonum relatam, nisi ex odio subiecti, aut finis, cui bonum est, non potest odio haberi. Nec malum relatam, nisi ex amore subiecti, aut finis, cui malum est, iuxta doctrinam statutam loco citato. Quo pars secunda propositionis etiam inanet probata.

Ex quibus obiter inferitur ratio, propter quam intellectus nullam relationem transcendentaliter possit cognoscere sine termino: cum tamen voluntas multas sine termino amare, aut odio habere possit. Ea autem est; quia ab intellectu omnis relatio transcendentalis tangitur formaliter vt relatio est; à voluntate verò non item. Quoniam, præter bonitatem, & malitiam relatam, ceteræ relationes, non vt relationes sunt formaliter, sed vt bonæ, aut malæ tanguntur; Quo fit, vt intellectus nullam relationem possit sine termino attingere. Voluntas vero possit omnes, præter relationes bonitatis, & malitiæ relatæ.

Dixi in primâ parte propositionis, saltem affectu simplici amari posse obiectum relatam sine termino. Quia, quando relatio est connexionis, obiectum relatam nequit amari à Deo efficaciter, nisi vel ametur etiam efficaciter terminus talis relationis, vel supponatur, prævideaturque à Deo aliunde extiturus. Nam, cum relatio connexionis nequeat existere sine termino, repugnat, voluntatem diuinam velle efficaciter, vt existat relatio, quin velit etiam efficaciter, vt existat terminus; nisi hic aliunde existens, aut extiturus prævideatur. Tunc enim ne simplici quidem affectu debeat amari ex vi amoris efficaci, quo amatur obiectum cum illo connexionum.

Propositio 2.

Obiectum prædicamentally relatam, siue extrinsecè, vel semiextrinsecè denominatum vt tale bene potest amari à Deo, vel odio haberi; quin ametur, vel odio habeatur terminus, ad quem comparatur. Licet hic per talem amorem, aut odium non possit non essentialiter connotari.

Est dicere. Vnum obiectum, vt subiecti alteri tanquam extrinsecè circumstantiæ, siue vt connotans illud extrinsecè bene potest amari à Deo, vel odio haberi, eiusmodi connotato non amato.

amato, vel odio habito: nequit tamen amor, aut odium talis obiecti tale connotatum non respicere respectu essentiali. Sic Deus, non amato peccato, eius supplicium, seu penam, vel punitionem amat. Quod est, amare materis flagellum homini inflatum, vt subest peccato præterito, ipsum ve connotat extrinsecè. Sic etiam Deus odit mendacium, vt est malum moraliter. Quod est, odisse physicam actionem mentiendi, vt connotat libertatem, & legem, cui opponitur, & reliqua, quæ ex connotato requiruntur ad malitiam moralem; & tamen hæc Deus non odit per odium peccati mendacij. Constat autem, neque amorem punitionis peccati posse consistere sine peccato; neque odium malis mendacij sine ijs, quæ ex connotato dicit ipsa malitia. Ex quo patet, hos actus essentialiter esse connexos cum huiusmodi connotantis; atque ita essentialiter ea aliter, quàm amando, vel odio habendo, respicere.

148 Ratio a priori primæ partis propositionis est. Quia amare, vel odisse vnum, vt connotat aliud, non est amare, aut odisse vtrumque, vt satis ex se est notum. Ego enim, supposito morbo, pharmaci potionem amo, vt connotat morbum; morbum tamen ipsum non amo. Similiter morbum detestor, vt subest talibus circumstantijs extrinsecis, sub quibus mihi peius est, quàm, si eueniret in alia occasione; ipsas tamen circumstantias nequaquam detestor. Igitur bene potest Deus amare, vel odisse vnum, vt connotat aliud, quin huiusmodi connotatum amet, aut oderit. Secundæ autem partis propositionis ratio est. Quia connotatum extrinsecum multum variat obiectum amoris, vel odij. Aliud enim est amare, vel odisse rem nudè, & præcisè sumptam. Aliud amare illam, vel odisse vt vestitam circumstantijs extrinsecis, siue vt connotantem illas. Igitur amor, vel odium rei nudè sumptæ actus est omnino diuersus, vt potest diuersum obiectum habens, ab amore, vel odio rei vt vestitæ circumstantijs. Constat autem, aliunde non posse differre; nisi quia primus actus nudam rem respicit; secundus autem etiam respicit circumstantias. Alioquin per eundem actum inuariatum posset res nudè sumpta, & vt vestita circumstantijs amari, aut odio haberi; ipsaque eodem omnino modo moueret ad sui amorem, vel odium, siue existentibus, siue deficientibus circumstantijs. Quod est manifestum absurdum, vel ipsi aduersum experientia. Quid enim magis obuium, & notum, quàm, circumstantias extrinsecas rerum amabilitatem, atque odibilitatem variare?

149 Confirmatur primò. Quia relatio prædicamentalis, siue denominatio extrinseca, vel semiextrinseca intrinsecè claudit in suo conceptu reali non solum; quod dicit in recto, sed etiam, quod connotat in obliquo, vt manifestè constat ex dictis in Pharo locis citatis: (in quo à relatione transcendentali differt, cuius terminus extra conceptum adæquatum eius est). Ergo repugnat, attingi à Deo talem denominationem quoad suum conceptum reale, nisi attingatur eodem actu tam rectum, quàm obliquum; sicut repugnat, attingi totum, nullatenus tactæ eodem actu aliqua parte eius, vt constat. Nos, qui relationem prædicamentalem instar transcendentis concipimus, facientes respectum quemdam rationis recti ad obliquum, forsasse non cogimur, attingere obliquum eodem actu, quo rectum.

vt denominatum attingimus; quia obliquum est terminus extrinsecus respectus rationis, quem apprehendimus: tamen intrinsecus sit conceptus realis, quem Deus sine respectu rationis concipit, & tangit suo amore.

150 Confirmatur secundò. Quia, si volitio diuina obiecti A, vt subest circumstantiæ B, non respicit essentialiter ipsum B, sed solum A; sublato B, permanere poterit attingens nihilominus A, vt subest B. Quod est absurdum. Fieret enim inde, vt voluntas, qua Deus vult punire peccatum, & qua vult compensare meritum, sublato peccato, & merito, permaneret in Deo; & alia huiusmodi, quarum obiectum extrinseca denominatio est. Quod, patet, implicatorium esse.

151 Obijcies. Qui amat rem vt connotantem circumstantias, non potest non tali amore ipsas circumstantias respicere. Ergo nec potest non eas amare contra superius dicta. Non enim est intelligibile, quòd respiciat amor obiectum, cuius amor non est. Nego consequentiam; & probationem. Nam, sicut intelligitur bene, amorem respicere voluntatem, à qua nascitur, vt principium; quin sit amor eius, sic etiam intelligitur bene, amorem respicere circumstantiam, seu connotatum sui obiecti; quin sit amor eius.

152 Obijcies rursus. Per circumstantiam fortitur res diuersam amabilitatem, quàm haberet, circumstantia seclusa. Ergo & diuersam bonitatem; quæ quidem bonitas nequit non inuolueret in suo conceptu circumstantiam ipsam, vt potest quæ ex solâ re, & tali circumstantia coalescit. Ergo repugnat talem bonitatem amari, non amata circumstantia, quam in se claudit. Videtur certum. Quia totum, non amatis partibus, cum quibus simul sumptis est idem, amari non potest. At, qui rem amat vt subest circumstantia, ipsam eandem bonitatem, & non aliam, amat, quæ rei per circumstantiam accrescit, quæque subinde coalescit ex re, & circumstantia. Ergo non potest non amare simul cum re circumstantiam ipsam. Respondeo, bonitatem rei accrescentem ex circumstantia extrinsecâ ipsi rei soli conuenire, non item circumstantia, vel aggregato ex re, & circumstantia; atque ita rem solam per talem bonitatem amabilem reddi, non item circumstantiam, aut aggregatum. Est enim proprium denominationum extrinsecarum, vel semiextrinsecarum, qualis est ista bonitas, non singulis fundamentis, à quibus desumuntur, aut omnium aggregato competere, sed alicui eorum dumtaxat, supposita existentia aliorum. Vide id in bonitate pharmaci, quæ morbum supponit, connotatque vt circumstantiam ad suum esse requisitam. Et tamen solum pharmacum reddit bonum, siue conueniens ægro: qualia non sunt neque morbus seorsim, neque coniunctum ex pharmaco, & morbo. Itaque solum pharmacum est bonum ægroto, ab ipsoque proinde amabile, morbo supposito; tamen morbo sublato, tale non esset. Nec refert, bonitatem pharmaci reipsâ aliud non esse ab entitatibus pharmaci, & morbi, ex illisve coalescere intrinsecè, vt coalescit citra dubium iuxta doctrinam generalem paulò ante suppositam. Coalescit enim ex illis non ex æquo, sed ex altero directè, ex altero solum de connotato. Vnde bonitas pharmaci etiam realiter non est aggregatum ex pharmaco, & morbo, sed solum pharmacum, morbo supposito, seu

feu pharmacum, vt subest morbo, siue vt connotans morbum. Atque ita, qui amat talem bonitatem, pharmacum solum debet amare, & morbum ipso amore supponere. Quod est, respicere illud aliter, quam amando. Hoc autem ipsum est, non nato morbo, amare pharmacum, vt subest morbo, siue vt connotans morbum.

153

Hinc saepe fit, vt circumstantia neque bona sit, neque amabilis, sed mala potius, & odibilis; & nihilominus bonam de connotato reddat, amabilemque rem, quam circumstat, vt in exemplo morbi, & pharmaci cernere licet; & in punitione peccati, quae bonitatem habet oriundam a peccato ipso tanquam a connotato. Sicut e contra saepe fit, vt connotatum bonum sit, & mala denominatio ab ipso perueniens, vt patet in ipso peccato, cuius malitia moralis de connotato dicit libertatem, & legem, & alias circumstantias, quae bonae sunt: & tamen sine illis actus peccati moraliter malus non esset. Ex quibus omnibus palam est, quo pacto diuina voluntas per amorem, aut per odium in vnum obiectum, vt subest alteri, siue vt connotat alterum, ferri possit; quin tale connotatum amet, aut odio habeat: tamen non possit non illud per amorem, aut per odium aliter, quam amando, vel odio habendo, respicere, aut supponendo illud, aut aliter.

154

Obseruandum tamen est primò; quoties bonitas relata, quae in relatione conuenientiae ad subiectum, aut utilitatis ad finem consistit, non est relatio transcendentalis intrinsecè conueniens rei bonae; sed denominatio ipsi extrinseca, vel semiextrinseca, vt saepe fit; dum talis bonitas amatur, necessariò subiectum, aut finem, respectu cuius est bonitas, amari debere iuxta doctrinam propositionis primae: quantumuis tale subiectum, aut finis in isto casu non tam terminus bonitatis relata, quam connotatum ipsam complens reipsa sit. Pariterque est philosophandum de malitia relata, quando ea quoque extrinseca, vel semiextrinseca denominatio est in re mala, proueniens a subiecto, aut a fine, cui res est mala, tanquam ab vno ex connotatis. Doctrina quippe tradita proponit. 1. & probatio eius circa amabilitatem, odibilitatemque bonitatis, & malitiae relatae vniuersalis est tam pro casu, quo talis bonitas, & malitia est relatio transcendentalis, quam pro casu, quo est praedicamentalis, siue denominatio extrinseca, vel semiextrinseca in re bona, aut mala comparatione subiecti, aut finis, respectu cuius bona, vel mala est. Hinc, quando bonitas relata relatio est praedicamentalis, terminus eius (sit ille subiectum, aut finis) titulo connotati intrinsecè eam completentis per actum, quo ipsa amatur necessariò respici debet seu connotari iuxta doctrinam propositionis. 2. titulo verò termini bonitatis relatae aut per eundem actum cum illa, aut per alium priori annexum debet amari, iuxta doctrinam propositionis. 1. Quando verò bonitas relata est relatio transcendentalis terminus eius (sit ille subiectum, aut finis), cum sit extra adaequatum ipsius conceptum, per actum, quo amatur ipsa nullo modo vt connotatum debet attingi; debet autem aut per ipsum actum, aut per alium ei annexum amari, iuxta doctrinam eandem propositionis. 1. Pariterque proportione seruata de malitia relata philosophandum est.

155

Porro bonitatem, & malitiam relatum quandoque in relatione transcendentali, quandoque

que in relatione praedicamentali, siue denominatione extrinsecè, vel semiextrinsecè modo dicto consistere, videtur certum. Nam actio e.g. productiua caloris per suam essentiam transcendentaliter relatiuam est conueniens igni vt subiecto, & utilis calori vt fini; per denominationem autem extrinsecè, vel semiextrinsecè sumptam a dispositione animalis modo conueniens, modò disconueniens redditur ipsi tanquam subiecto; modòque utilis ad valetudinem, modò ad languorem eius vt finem. Et ex actionibus humanis, certum est, aliquas per suam essentiam, aliquas verò ex circumstantiis adiunctis esse consonas, aut dissonas naturae rationali vt tali.

Ex quibus omnibus secundò venit obseruandum, atque colligendum discrimen inter relationem transcendentalis, & praedicamentalem, prout sunt obiectum voluntatis diuinae, siue illae sint formaliter relationes bonitatis, aut malitiae, siue alterius generis. Nam, vt ametur a Deo relatio transcendentalis, nullatenus per eundem actum debet attingi terminus, quia est extra conceptum talis relationis: fat erit, ametur per alium actum, quando necessariò debet amari, vt contingit, quando relatio est bonitatis, aut quando est connexionis, & amor eius est efficax, nec terminus aliunde prouidetur existens: secus in alijs casibus. Quando verò relatio est praedicamentalis, seu extrinseca, vel semiextrinseca denominatione, nequiquam res denominata, prout talis potest amari a Deo, nisi idem actus attingat, non quidem amando, sed connotando, terminum talis relationis, & quidquid de connotato cum termino ipso conceptum realem eius ingreditur, vt ex superius dictis constat. Unde amor efficax rei denominatae prout talis, si simul non est amor efficax dictorum connotatorum, vt potest, necessariò debet illa supponere aliunde posita, & prauiua. Exitimo autem contentantur ad doctrinam datam in simili de actibus scientiae disput. 25. quae. 2. proposit. 9. amorum efficacem rei denominatae prout talis, siue vniuersalis obiecti prout connotantis alterum bitariam posse esse amorem efficacem amorum. Primò ita, vt sit amor efficax formalis, & expressus tam obiecti connotati, quam connotantis. Secundò ita, vt solius obiecti connotantis amor formalis, expressusque sit, obiecti verò connotati dumtaxat virtutis, & tactus. Et in hoc secundo casu talis actus amoris ad alium actum formalem quoque, & expressum de obiecto ipso determinabit voluntatem: quia erit actus efficax formalis, & expressus de obiecto suo prout connexo, cum altero semiextrinsecè connexionem iuxta dicta loco citato. & amor efficax de vno obiecto prout connexo altero ad amandum etiam efficaciter hoc alterum determinat voluntatem, quando ipsum non prouidetur aliunde extitutum. Qua verò scientia ducitur possit, aut debeat voluntas Dei ad curam praedicta peragenda, ex dicendis inferri disput. 34. constabit. Vbi amplius illustrabitur etiam doctrina huius questionis. Quae quidem vniuersalissima iuxta, atque vtilissima est, utpote per quam multa suis locis scitu dignissima resoluenda, componendaque venient.

Quae